

Protocol Dyslexie

Inleiding

In de leerlingenzorg neemt aandacht voor leerlingen met dyslexie een belangrijke plek in. In dit protocol wil het IVO Duidelijk maken welk beleid de school hanteert op het gebied van dyslexie. De praktische uitwerking op het gebied van begeleiding en de instrumenten die worden gebruikt kunnen per deelschool verschillen, afhankelijk van het onderwijsniveau van een leerling.

De deelscholen hebben goede contacten met vertegenwoordigers van het primair (basis)onderwijs. Deze contacten waarborgen een goede aansluiting van de basisschool naar onze deelscholen.

Definitie dyslexie

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau.

Dyslectische leerlingen binnen IVO Deurne

Leerlingen die dyslectisch zijn, hebben recht op speciale faciliteiten. Binnen IVO Deurne kunnen de dyslectische leerlingen gebruik maken van deze faciliteiten.

Faciliteitenregeling

Voor alle dyslectische leerlingen bij alle vakken.

1. De leerling heeft recht op extra tijd bij overhoringen, proefwerken en luistertoetsen (een maximale tijdsverlenging van 25%). Uiteraard kan dat op verschillende manieren:
 - bij een gewone toets in een lesuur maakt de dyslectische leerling minder opgaven; de docent geeft aan welke opgaven gemaakt moeten worden;
 - bij een toets of examen van een uur krijgt een dyslectische leerling een verlenging van 15 minuten.
2. Bij talen worden de spellingfouten minder zwaar meegeteld. Bij toetsen voor de niet-taalkvakken worden spellingfouten wel aangestreept maar niet als fout geteld.
3. De leerling mag huiswerk met de computer maken/inleveren.

Voor dyslectische leerlingen waarbij dit nodig en gewenst is (wordt per vak vastgesteld).

4. De leerling krijgt geen onaangekondigde klassikale leesbeurt.
5. De leerling kan een proefwerk aangeleverd krijgen in (vergroot) lettertype Arial, lettergrootte 12.
6. De leerling mag een laptop (met of zonder speciale software) gebruiken in de les en bij toetsen.

Mogelijke extra faciliteiten voor de talen, in overleg met de vakdocent:

- de dyslectische leerling kan een schriftelijke toets ook mondeling doen (geen recht van de leerling);
- de leerling stelt de te lezen boekenlijst samen, die kan afwijken van de officiële boekenlijst.

Eindexamen

Voor dyslectische leerlingen die deelnemen aan het eindexamen gelden door de overheid vastgestelde faciliteiten! In overleg met de examensecretaris wordt in kaart gebracht welke faciliteiten nodig zijn voor iedere individuele leerling.

Dyslexiepas

Iedere leerling met een dyslexieverklaring ontvangt aan het begin van zijn/haar schoolloopbaan een dyslexiepas. Het is een pas op naam, voorzien van een pasfoto. Op de dyslexiepas wordt aangegeven welke faciliteiten voor de betreffende leerling gelden.

Bijvoorbeeld: tekst van toetsen in Arial 12, extra tijd, mondelinge overhoring voor een bepaald vak, minder zwaar meetellen van spellingfouten of het gebruik van extra hulpmiddelen. Op de achterzijde van de pas staan enkele tips over planning en het maken van huiswerk.

De dyslexiepas geeft recht op extra faciliteiten, maar de leerling heeft ook een eigen verantwoordelijkheid: het is de bedoeling dat de leerling de pas altijd bij zich heeft op school en deze bij het begin van elke toets zichtbaar op tafel legt of laat zien aan de docent.

De dyslexiecoaches

Iedere deelschool heeft één of meerdere dyslexiecoaches afhankelijk van het aantal leerlingen met geïndiceerde dyslexie binnen de deelschool. Een leerling kan aan de dyslexiecoach individuele tips en adviezen vragen m.b.t. 'hoe te leren'.

Elke deelschool heeft een eigen dyslexiecoach.

Beleid voor alle leerlingen in de brugklas.

Een eerste meting, de zogenaamde 0-meting, in de brugklas

In de eerste rapportperiode (september tot half november) worden leerlingen getest op het gebied van lezen en taalverzorging (o.a. spelling). De resultaten van de test in combinatie met de informatie van de basisschool bepalen of er wel of geen vervolgtraject wordt ingezet.

Vervolgtraject

Als er een vervolgtraject wordt ingezet, worden leerling en ouders geïnformeerd over de resultaten van de testen en over de te nemen acties. Voor de meeste leerlingen zal dit bestaan uit het inzetten van extra (digitale) oefenstof of steunlessen. De resultaten van de 0-meting kunnen ook leiden tot het advies om de leerling uitgebreider te laten testen door een orthopedagoog of GZ-psycholoog, wanneer er een vermoeden is van dyslexie.

Aan een uitgebreid onderzoek naar dyslexie zijn kosten verbonden. De ouders dragen € 150,00 bij aan de kosten hiervan. Dit geldt uitsluitend voor onderzoeken die door een erkend bureau uitgevoerd worden. In deze regio zijn meerdere instanties die kinderen op dyslexie kunnen testen. De ouders kunnen via school de adressen aanvragen.

Mogelijkheid tot ontheffing

Vrijstelling in de onderbouw Havo/Vwo - Peellandcollege

Frans en Duits

Havo en Vwo in de eerste drie leerjaren (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 21)

In de eerste drie leerjaren van havo en vwo zijn zowel Duits en Frans (of Spaans) verplicht. Er kan geen ontheffing worden verleend aan dyslectische leerlingen. Wel kan de school in de eerste drie leerjaren zelf invulling geven aan het onderwijs in de tweede moderne vreemde taal, omdat er, met uitzondering van Engels, geen kerndoelen zijn voor moderne vreemde talen. De school moet hierbij wel rekening houden met de doorstroommogelijkheden van de leerling.

Het Peellandcollege geeft alleen in zeer uitzonderlijke gevallen vorm aan deze mogelijkheid tot aanpassing van het programma. Dit betekent dat voor een leerling met een zware vorm van dyslexie in combinatie met een andere beperking een speciaal programma kan worden samengesteld. Dit gebeurt altijd in een overleg

van de dyslexiecoach, de mentor en IB'er met de leerling en ouders. Eventueel vrijgekomen tijd wordt ingezet voor de vakken Nederlands en Engels.

Vrijstellingen in de bovenbouw Vwo (Inrichtingsbesluit WVO, artikel 26e)

De school kan op grond van artikel 26 e lid 4 van het inrichtingsbesluit vrijstelling geven voor het volgen van de 2^e moderne vreemde taal.

“Het bevoegd gezag van een atheneum kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in de taal genoemd in artikel 26b, eerste lid, onder c, in de volgende gevallen:

- de leerling heeft een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis die effect heeft op taal;
- de leerling heeft een andere moedertaal dan de Nederlandse taal of de Friese taal;
- de leerling volgt onderwijs in het profiel natuur en techniek of het profiel natuur en gezondheid en het onderwijs in de taal verhindert naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding.”

Beleid Peellandcollege:

De directie kan, gehoord het advies van de decanen, vrijstelling geven voor de 2^e moderne vreemde taal indien de leerling:

- een dyslexieverklaring heeft of
- voor deze 8 jaar oud werd noch in Nederland noch in een Duits-, Frans- of Spaanstalig land heeft gewoond en waarvan een van beide ouders niet de Nederlandse nationaliteit heeft of
- het profiel N&T of N&G volgt en in klas 3 op het 3^e rapport voor de moderne vreemde talen drie onvoldoende cijfers en voor de exacte vakken (wiskunde, natuurkunde en scheikunde) 7,5 gemiddeld heeft behaald.

Leerlingen moeten bij vrijstelling een ander vak kiezen uit de voor het profiel beschikbare examenvakken met tenminste dezelfde studielast (minstens 440 klokuren).

HAVO bovenbouw - Peellandcollege

Op de HAVO is een tweede moderne taal niet meer verplicht, behalve in het profiel Cultuur en Maatschappij. Hiervoor is geen ontheffing toegestaan.

Aanvraag, besluit en registratie:

Alle aanvragen of voorstellen tot ontheffing vallen onder de verantwoordelijkheid van de kerngroepleider. Na overleg met de leerling en de ouders neemt de kerngroepleider een besluit en registreert dit in het leerling-dossier.

Ontheffing op het Alfrinkcollege, Mavo (Vmbo-gt)

Aan het einde van leerjaar 1 worden, in overleg met de kerngroepleider van leerjaar 2, afspraken gemaakt over het eventueel laten vallen van een moderne vreemde taal. De doelstelling is dat iedere leerling minimaal één jaar Frans en Duits volgt. Engels is en blijft een verplicht vak.

Om te zorgen dat deze aanvraag nauwkeurig verloopt, is de volgende procedure vastgesteld:

Ontheffing wordt schriftelijk door de ouders aangevraagd uiterlijk twee weken voor aanvang van de zomervakantie van het lopende schooljaar. De aanvraag wordt gericht aan de IB-er. De IB-er zorgt voor de communicatie met de kerngroepleider, de dyslexiecoach en de mentor. De kerngroepleider neemt het besluit tot wel of niet ontheffen. De ontheffing gaat in bij het begin van het nieuwe schooljaar. Tussentijds kan er door het docententeam een voorstel worden gedaan dat een leerling niet met Frans of Duits verder

gaat. Ook in dit geval neemt de kerngroepleider hierover een besluit. De kerngroepleider registreert het besluit en eventueel daaruit voortvloeiende acties in het leerling-dossier.

Het is erg belangrijk dat de leerlingen, die ontheffing aanvragen, zich goed informeren over de eisen van de te kiezen vervolgopleiding. Meerdere opleidingen hebben de eis, dat één of twee talen gevolgd moeten zijn. Voor deze leerlingen is het niet raadzaam ontheffing aan te vragen. Ouders en leerlingen onderzoeken dit zelf en geven bij aanvraag aan zich bewust te zijn van eventuele consequenties m.b.t. eisen van vervolgopleidingen.

- De vrijgekomen tijd moet worden besteed aan de overgebleven talen of aan andere talige vakken.
- Leerlingen werken onder verantwoordelijkheid van een daartoe aangestelde docent.
- Hoewel de mogelijkheid van ontheffing geboden wordt, moedigt de IVO Deurne dit niet voor alle dyslectische leerlingen aan. Wanneer het redelijkerwijs haalbaar is alle talen te volgen, heeft dat absoluut de voorkeur.

Ontheffing op het Hub van Doornecollege en Sprongcollege

Op het Hub van Doornecollege en Sprongcollege is de ontheffing voor Frans of Duits na klas 1 niet aan de orde en dus niet van toepassing.

Adressen - sites - hulpmiddelen

Om meer informatie te verkrijgen volgen hier enkele belangrijke adressen en sites:

Diversen dyslexie:

- Startpagina Dyslexie www.dyslexie.pagina.nl
- Wat is dyslexie www.steunpuntdyslexie.nl/dyslexie-op-school

Belangengroepen:

- Vereniging Balans, Bilthoven (www.balansdigitaal.nl)
- Platform Dyslexie Nederland <http://www.ikwilhet.nu/dyslexie/105/nu-meer-informatie-over/dyslexie.html>
- Vereniging Woortblind, Bilthoven <http://www.woortblind.nl/>
- Landelijke beroepsgroep voor Remedial Teachers (www.lbrt.nl)

Softwarematige hulpmiddelen:

- Kurzweil 3000, het meest complete softwarepakket voor dyslexie en taalproblemen <http://www.lexima.nl/pagina/67/producten>
- Sprint plus en Sprinto Plus USB, veelzijdig softwarepakket voor dyslexie en taalproblemen
- Ingesproken boeken via www.dedicon.nl
- [Textaid](#)

Gratis software van internet

- www.wrts.nl
Wrts is een online overhoorprogramma. Voer je woordjes in en laat je overhoren. Dit programma is ook te downloaden op je iPod of iPhone.
- <http://www.efkasoft.com/overhoor/overhoor.html> Allerlei zaken die uit het hoofd geleerd moeten worden, kun je met dit OVERHOOR programma leren en overhoren. Bijv. Engelse, Duitse of Franse woordjes leren, Latijn, Grieks, feiten, of wat je er ook maar mee wilt overhoren, want dat bepaal je zelf.
- www.teach2000.nl
Moeite met het in het geheugen stampen van woordenlijsten? Niemand in de buurt om de Engelse rijtjes te overhoren? Gebruik Teach2000, gratis software die het leren van vreemde talen leuk maakt.
- <http://www.abc-educa.nl/index2.html>
Het programma "Overhoor Jezelf met Charlie" is speciaal geschreven om jou te helpen met het leren van je woordjes of het nu Nederlands, Frans, Engels, Duits, Latijn of Spaans is. Wil je tijdens het overhoren ook de uitspraak horen? In het Engels, Duits, Frans, Italiaans of Spaans? Dan is "Overhoor Jezelf met Charlie" het programma !